

ljanskem okraju (v Fužinah pa nad Bistvo 4). V Ljubljani je tudi fabrika za kočije.

Skoro po vseh vaseh gorenje ribniške doline izdelujejo prebivalci različno leseno suho robo, zlasti pohišno in sploh gospodarsko posodje; to pa izvažajo in iznašajo v sosedne dežele. — V Ložu izdelujejo posebno veliko dog in sodov, ktere potem izvažajo v Terst in drugam. (Prih. dalje.)

Šolske postave.

O poslednjem času so se pri ministerstvu za šolstvo dokončala naj važnša dela o izpeljavi nove šolske postave. Deželni zborom se bodeta predložila dva predloga o šolski postavi, in sicer 1) kako naj se ljudska šola vredi, zderžuje in obiskuje, 2) o pravicah ljudskega učitelja.

Pervi načert kaže, kje naj se napravijo splošne ljudske šole, in določuje, da naj se v vsakem šolskem okraju tudi napravi naj manj ena meščanska šola; določuje dalje, kdo mora vse hoditi in kako se sprejemati v šolo, kakošna naj bodo šolska poslopja, kakošne šolske sobe in klopi; dovoljuje tudi učenicam podučevati dečke v prvih štirih letih ljudske šole; kaže, kako naj se zapisujejo za šolo vgodni otroci, kako naj hodijo v šolo in kako naj se zanikerni kaznujejo, ter govori tudi, koliko naj se izdaja za šolstvo in kje naj se vse to dobiva; pravi, da naj se v vsakem šolskem okraju vstanovi šolska blagajnica, iz ktere naj se plačuje vse, kar je za šolo treba. Iz teh okrajnih šolskih blagajnic naj se dodaja tudi za učiteljske knjižnice in naj se plačujejo stroški za učiteljske zbornice. Šole za sile (Nothschulen) naj se prestrojijo v prave v dveh letih, in tudi vsolanje vseh krajev se mora izvršiti leto in dan potem, ko se razglasi nova postava.

Načert o pravicah ljudskega učitelja določuje, kako naj učitelje postavljajo v službe, koliko naj imajo dohodkov, kako naj se verdevajo, in kako naj se skerbí za stare in obnemogle. Krajna šolska gosposka bode učitelje za službo predlagala, okrajna jih bode nasvetovala, imenovala pa jih bode deželna šolska gosposka. Podučitelji dobé še le potem službo, ko dobé spričalo za učitelje (Lehrerbefähigungs-Zeugnis). Kar zadeva učiteljeve dohodke, se bodo srenje delile na štiri verste, katerim

se bode vsaki odločilo, koliko mora naj manj plačevati svojemu učitelju. Meščanske šole bodo v naj višji versti za učiteljevo plačilo. Dohodki iz zemljišč in iz bire se bodo učiteljevi plači prištevali, sčasoma pa se bodo vendar plačevali le v gotovem denarju, ktereга bodo učitelji vsaki mesec dobivali iz okrajnih šolskih blagajnic. Po starosti do 30. leta v službi bodo učitelji vsakih pet let dobivali 10 odstotkov od svoje plače poboljška; nekteri bodo dobivali tudi denar za stanovanje in šolski ravnatelji posebno plačilo za njihova dela. Podučitelji bodo imeli 60 odstotkov od učiteljeve plače in učenice bodo dobivale 80 odstotkov od službe, ktero bodo opravljale. Posebno podučevanje učencev (Nachstunden) in cerkvenikova služba naj pri učiteljih neha. Kazni za zaničnega učitelja bode v tem, da ga bodo pokarali, da mu ne bodo dali boljše službe in poboljška in da ga bodo prestavili na drugo mesto. Pri vsakem takem primerljaji pa se mora ta reč popisati in dati učitelju, da se zagovarja in opravičuje. Kdaj naj se kdo odstavi, se bode pozneje določilo. Preskerbovanje starih in onemoglih učiteljev, pa tudi njihovih vdov in sirot se določuje po tej meri, kakor veljá o tem za državne vradnike. Ministerski ukaz, kteri določuje o izpeljavi nove šolske postave za prihodno šolsko leto, obravnava šole za učitelje, dosedanja učiteljeva spričala, šolsko obiskovanje in učni načert za prihodno šolsko leto; šole za učitelje dobé naj več po vseh deželah še tretje leto.

Dopisi in novice.

Iz Notranjskega. (Misli o telovadbi v šoli. — Učiteljsko društvo na Kranjskem.) Da je telovadba koristna vsakteremu, je že zdavnej spričano. Deželna vlada na Kranjskem to spoznavša je tudi ljudske učitelje že opominjevala, naj po svoji zmožnosti v telovadbi v šolah podučujejo. Kako se to opominjevanje izveršuje? Veliko učiteljev telovadbe ne razume; nekteri si to in drugo o nji mislijo, in nekteri so ta nauk že pričeli. Naj več je šol, kterih učitelji te vednosti sami ne razumejo, med kterimi je tudi pisavec teh verstic; kako li tukaj pomagati? Nekteri mislijo, da bi se postavili popotni telovadni učitelji, da bi ljudske učitelje podučevali, in da bi ti potem mladino učili telovaditi. Po tej poti bi se počasi namen dosegel, stroškov bi bilo veliko, in se tudi ne vé, kdaj bi vsi učitelji pri uku na versto prišli. Ta le pot, mislim, bi bila za to naj hitrejša in naj cenejša na Kranjskem: